

Βελτίωση ενδιαιτημάτων στους Νομούς Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής

Χρήστος Σώκος
Δασολόγος
ΜΔΕ Οικολογία Άγριας Πανίδας

Σύμφωνα με τις Περιφερειακές Συναντήσεις η κατανομή των χρημάτων του Προγράμματος Βελτίωσης Ενδιαιτημάτων της Κυνηγετικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας (7.650/Νομό) γίνεται ισόποσα στον κάθε Κυνηγετικό Σύλλογο και ανέρχεται στα 1530€/ΚΣ στο Νομό Χαλκιδικής και 955€/ΚΣ στο Νομό Θεσσαλονίκης. Από εκεί και πέρα μπορούν να αναπτυχθούν συνεργασίες μεταξύ των συλλόγων για κοινές δράσεις. Ο κάθε σύλλογος για να χρηματοδοτηθεί θα πρέπει να εκτελέσει έργα των κάτωθι υποπρογραμμάτων:

1^ο Υποπρόγραμμα: «ΜΙΑ ΓΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΙΔΑ»

Ο συνωστισμός των κυνηγών σε λοφώδεις περιοχές είναι ένα πρόβλημα, για το σκοπό αυτό η αύξηση των θηραμάτων στις πεδινές περιοχές θα προσελκύσει κυνηγούς με αποτέλεσμα τη διασπορά τους και την αύξηση της ποιότητας της θήρας.

Στο πλαίσιο αυτό, και σύμφωνα με την εμπειρία που έχει αποκτηθεί έως τώρα, προτείνεται στις πεδινές περιοχές να εφαρμοστεί το υποπρόγραμμα «ΜΙΑ ΓΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΙΔΑ». Η ιδέα αυτή έχει εφαρμοστεί στις ΗΠΑ σε περιοχές με εντατική γεωργία για το φασιανό, και περιλαμβάνει:

Φυτεύσεις θάμνων και καρποφόρων δέντρων

Σε τράφους, αποστραγγιστικά κανάλια και άκρες αγροτικών δρόμων μπορεί να γίνει η φύτευση μικρών θάμνων για την προσφορά κάλυψης και τροφής στην πανίδα. Από τα δασικά φυτώρια είναι δυνατή η δωρεάν προμήθεια σπάρτου και πυράκανθου (μετά από σχετικό αίτημα προς το τοπικό Δασαρχείο το οποίο το προωθεί στη συνέχεια στη Διεύθυνση Αναδάσωσης). Από τα ιδιωτικά φυτώρια μπορεί να γίνει προμήθεια καρποφόρων, όπως αχλαδιάς, κορομηλιάς, συκιάς και κουμαριάς, με τιμή 2-5€ το δενδρύλλιο ανάλογα με το είδος και την ηλικία.

Στα δέντρα αυτά θα γίνει προσεκτική επιλογή της θέσης που θα φυτευτούν ώστε να εξασφαλιστεί η μελλοντική καρποφορία τους, για παράδειγμα εάν σε γειτονικές θέσεις υπάρχουν αχλαδιές τότε υπάρχουν πολλές πιθανότητες οι αχλαδιές που θα φυτευτούν να πιάσουν.

Το μέτρο της φύτευσης δέντρων και θάμνων έχει μακροχρόνια οφέλη για το θήραμα, αλλά και το περιβάλλον γενικότερα.

Πολυετή σπορά σε γωνίες χωραφιών

Σε γωνίες των χωραφιών, μισού περίπου στρέμματος, όπου η παραγωγή δεν είναι μεγάλη, μπορεί να γίνει συμφωνία με τον γεωργό για πολυετή παραχώρηση, όπου θα αποζημιώνεται κάθε έτος από το Πρόγραμμα Βελτίωσης Ενδιαιτημάτων. Η σπορά προτείνεται να γίνει:

- Με μείγμα φυτών όπως ο βίκος, η μηδική, το κριθάρι, η βρώμη και το μαλακό σιτάρι και να μείνει ως έχει για τρία περίπου έτη.
- Με αγριαγκινάρα, βίκο και κριθάρι για πέντε τουλάχιστον έτη.

Τα ανωτέρω μπορούν να συνδυαστούν και να προσφέρουν πολλαπλά οφέλη κάλυψης, θέσεων φωλεοποίησης και τροφής στο μικρό θήραμα.

Με τον τρόπο αυτό μπορούν να σπαρθούν αρκετές δεκάδες κομμάτια μισού περίπου στρέμματος και να ευνοηθεί το θήραμα σε μια περιοχή πέντε περίπου τετραγωνικών χιλιομέτρων σύμφωνα με τα διαθέσιμα χρήματα.

Το υποπρόγραμμα «ΜΙΑ ΓΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΙΔΑ» είναι πρωτοποριακό για τα ελληνικά δεδομένα. Αναμένεται να αυξήσει πληθυσμούς, θηραματικούς και μη, της πανίδας και να τύχει ευρείας αναγνώρισης.

Ο Κ.Σ. Μουδανιών εφαρμόζει με επιτυχία το ανωτέρω πρόγραμμα με σπορές μείγματος κριθαριού και βίκου για να ευνοήσει το λαγό, την πεδινή πέρδικα και το ορτύκι στην περιοχή του. Οι εκτάσεις που σπέρνει είναι «γωνιές» χωραφιών και ακαλλιέργητα ώστε να μην πληρώνει ενοίκιο.

2^ο Υποπρόγραμμα: «ΕΛΑΙΩΝΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΙΔΑ»

Η εντατική κατεργασία του εδάφους (φρεζάρισμα) για την καταπολέμηση των ζιζανίων δεν είναι ότι καλύτερο για τον ελαιοπαραγωγό αλλά και για τον κυνηγό. Το φρεζάρισμα μπορεί να θανατώσει μικρούς λαγούς και να υποβαθμίσει τη θρεπτική αξία της τροφής. Τα ανωτέρω προβλήματα για τον ελαιοπαραγωγό και τον λαγοκυνηγό μπορούν να επιλυθούν με τη σπορά ψυχανθών (βίκου και μηδικής). Τα ψυχανθή δεσμεύουν άζωτο από την ατμόσφαιρα με αποτέλεσμα την αύξηση της γονιμότητας του εδάφους.

Υπάρχει λοιπόν λαμπρό πεδίο συνεργασίας μεταξύ κυνηγών και αγροτών. Συγκεκριμένα τέτοια δράση έχει αναπτυχθεί στην περιοχή της Κασσάνδρας όπου ο Κ.Σ. έδωσε δωρεάν μείγμα σπόρου σε ελαιοκαλλιεργητές για σπορά στο ελαιώνα τους, προβάλλοντας παράλληλα τη δράση αυτή στα τοπικά ΜΜΕ. Η δράση αυτή πρέπει να συνεχιστεί με την υποχρέωση βέβαια των ελαιοκαλλιεργητών να μην καταστρέφουν τη σπορά για τρία τουλάχιστον έτη. Η σπορά προτείνεται να γίνεται το φθινόπωρο.

Σακουλάκι με μείγμα σπόρων για διανομή σε γεωργούς και κυνηγούς

3^ο Υποπρόγραμμα: «ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΣΤΑ ΔΑΣΗ ΠΛΟΥΤΟΣ ΣΤΑ ΘΗΡΑΜΑΤΑ»

Σε εκτεταμένα δάση χωρίς διάκενα και με λίγα είδη δέντρων ή θάμνων, όπως μπορεί να συμβαίνει σε δάση οξιάς, δρυός και πεύκης, τα θηράματα συχνά αντιμετωπίζουν μειωμένη ποιότητα τροφής. Για το σκοπό αυτό προτείνονται οι εξής επεμβάσεις:

Φυτεύσεις καρποφόρων δέντρων

Από τα δασικά φυτώρια είναι δυνατή η δωρεάν προμήθεια καρυδιών, καστανιών και κρυνιάς (μετά από σχετικό αίτημα προς το τοπικό Δασαρχείο το οποίο το προωθεί στη συνέχεια στη Διεύθυνση Αναδασώσεων). Από τα ιδιωτικά φυτώρια μπορεί να γίνει προμήθεια μηλιάς, κερασιάς, αχλαδιάς και άλλων καρποφόρων με μέση τιμή 5€ το δεντρύλλιο ανάλογα με το είδος και την ηλικία.

Στα δέντρα αυτά θα γίνει προσεκτική επιλογή της θέσης που θα φυτευτούν ώστε να εξασφαλιστεί η μελλοντική καρποφορία τους, για παράδειγμα εάν σε γειτονικές θέσεις υπάρχουν κερασιές τότε υπάρχουν πολλές πιθανότητες οι κερασιές που θα φυτευτούν να πιάσουν.

Επίσης αυτονόητο είναι πως εάν στην περιοχή υπάρχει σε αφθονία το είδος δεν θα γίνουν φυτεύσεις του είδους αυτού, για παράδειγμα σε καστανοδάση δεν θα πάμε να φυτέψουμε καστανιές.

Το μέτρο της φύτευσης δέντρων έχει μακροχρόνια οφέλη για το θήραμα, αλλά και το περιβάλλον γενικότερα, και βρίσκει ευρεία αποδοχή.

Δεντροφύτευση

Σπορές διακένων και εγκαταλειμμένων αγρών

Αυτή η επέμβαση μπορεί να εφαρμοστεί σε περιοχές που δεν γίνεται εντατική βόσκηση ή να υπάρξει συγκατάβαση του κτηνοτρόφου ώστε να μην μας καταστρέψει τη σπορά. Κύριος σκοπός είναι να επωφεληθούν ο λαγός, η ορεινή πέρδικα και κατά δεύτερον ο αγριόχοιρος και τα υπόλοιπα θηράματα. Επειδή το έδαφος αναμένεται να περιέχει πέτρες μπορεί να χρησιμοποιηθεί ρίπερ.

Η σπορά προτείνεται να γίνει με μείγμα φυτών όπως ο βίκος, το κτηνοτροφικό μπιζέλι, το μαλακό σιτάρι, το κριθάρι, ενώ σε ψυχρές περιοχές προτείνεται το τριτικάλε (υβρίδιο σίκαλης με σιτάρι). Με τον τρόπο αυτό μπορούν να σπαρθούν αρκετές δεκάδες κομμάτια μισού περίπου στρέμματος.

Τις ανωτέρω δράσεις τις εφαρμόζει με επιτυχία ο Κ.Σ. Πολυγύρου.

4^ο Υποπρόγραμμα: «ΕΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΤΑ ΘΗΡΑΜΑΤΑ»

Στο πρόγραμμα μπορούν να ενταχθούν και δράσεις που έχουν έμμεσο όφελος για το ενδιαίτημα, όπως συνέβη με την τοποθέτηση πινακίδων από τον Κ.Σ. Επανομής για τη μη είσοδο οχημάτων σε υγρότοπο.

Απαγόρευση διέλευσης σε καταφύγιο